

**Pracownia ogólna : przewodnik rozwoju kluczowych kompetencji
uczenia się i prowadzenia badań podczas studiów / pod redakcją Jolanty
Świąchowicz. – Kraków, 2016**

Spis treści

WSTĘP	13
<i>Jolanta Świąchowicz</i>	
 1. CECHY I ŹRÓDŁA DANYCH GEOGRAFICZNYCH	23
<i>Elżbieta Bilska-Wodecka, Anna Michno, Katarzyna Piotrowicz, Robert Guzik, Krzysztof Gwosdz</i>	
1.1. Charakterystyka danych geograficznych	25
1.2. Problemy z archiwizacją i przetwarzaniem danych	27
1.3. Rodzaje i dostępność źródeł informacji	28
1.4. Wybrane bazy danych dostępne on-line mające zastosowanie w badaniach geograficznych	29
 2. NOTKI BIBLIOGRAFICZNE, BIBLIOGRAFIA I CYTOWANIE LITERATURY	39
<i>Elżbieta Bilska-Wodecka</i>	
2.1. Źródła i wyszukiwanie informacji bibliograficznych	41
2.1.1. Źródła informacji	41
2.1.2. Sposoby wyszukiwania informacji bibliograficznych	45
2.2. Zasady sporządzania wykazu literatury	50
2.3. Redagowanie bibliografii załącznikowej	53
2.4. Przypisy	55
2.4.1. Cytowanie w tekście	55
2.4.2. Zaznaczanie cytatów	55
2.4.3. Powiązanie przypisów z tekstem	56
2.4.3.1. Harwardzki system odsyłaczy	56
2.4.3.2. Lokalizacja przypisów bibliograficznych w obrębie publikacji	56
2.5. Tworzenie własnej bazy bibliograficznej	58
 3. PRACA Z TEKSTEM NAUKOWYM	63
<i>Jolanta Świąchowicz</i>	
3.1. Podstawowe informacje o publikacjach naukowych	65
3.1.1. Definicja publikacji naukowej	65
3.1.2. Cechy publikacji naukowych	67
3.1.3. Cechy języka naukowego	70
3.1.4. Rodzaje publikacji naukowych	72
3.1.5. Ranking publikacji naukowych	76
3.2. Czytanie publikacji naukowych	78
3.2.1. Szybkie przeglądanie książek	78
3.2.2. Szybkie przeglądanie artykułów naukowych	80
3.2.3. Metoda czytania tekstów naukowych	81

3.2.4. Czytanie tekstów naukowych w wersji elektronicznej	84
---	----

4. SPORZĄDZANIE KONSPEKTU **87**

Grzegorz Micek

4.1. Konspekt do artykułu/rozdziału w książce	90
4.2. Konspekt własnej pracy pisemnej	91
4.3. Konspekt prezentacji ustnej (ramowy plan wypowiedzi)	92
4.4. Uwagi dotyczące pisania konspektu	92

5. PISANIE STRESZCZENIA **95**

Katarzyna Piotrowicz, Jolanta Świąchowicz

5.1. Streszczenie umieszczone na początku opracowania naukowego (np. artykułu, rozdziału w książce)	98
5.2. Słowa kluczowe (<i>key words</i>)	99
5.3. Przykłady streszczeń	100
5.4. <i>Highlights</i> i abstrakt graficzny	108
5.4.1. <i>Highlights</i> (wyróżnienie, podkreślenie, uwypuklenie)	108
5.4.2. Abstrakt graficzny	108
5.5. Streszczenie zamieszczane na końcu pracy	112
5.6. Streszczenie konferencyjne	112
5.7. Streszczenie pracy licencjackiej, dyplomowej, magisterskiej	113
5.8. Pisanie streszczenia	113
5.8.1. Streszczenie wspomagające proces zapamiętywania	114
5.8.2. Streszczenie artykułu naukowego (abstrakt)	114
5.8.3. Streszczenie zamieszczone na końcu artykułu lub książki	115
5.8.4. Streszczenie pracy licencjackiej, dyplomowej, magisterskiej	116

6. PISANIE PRACY KOMPILACYJNEJ ORAZ OPRACOWANIE REDAKCYJNE TEKSTU **117**

Jolanta Świąchowicz, Katarzyna Piotrowicz

6.1. Cechy pracy kompilacyjnej	119
6.1.1. Praca kompilacyjna a plagiat	120
6.1.2. Główne elementy pracy kompilacyjnej	122
6.2. Etapy pisania pracy kompilacyjnej	125
6.2.1. Wstępne określenie problematyki pracy	125
6.2.2. Sformułowanie tytułu pracy	125
6.2.3. Sformułowanie zakresu pracy	125
6.2.4. Sformułowanie celu pracy	126
6.2.5. Opracowanie metody pracy	126
6.2.6. Plan pracy kompilacyjnej	126
6.2.7. Przygotowanie czasowego planu pracy	127
6.2.8. Zbieranie literatury	127
6.2.9. Czytanie literatury	129
6.2.10. Konspektowanie	129
6.2.11. Weryfikacja planu pracy	129
6.2.12. Opracowanie ilustracyjnej części pracy	129
6.2.13. Pisanie tekstu	130
6.2.14. Redakcja tekstu	132

6.2.15. Wydruk tekstu	132
6.2.16. Końcowe sprawdzanie pracy	132
6.2.17. Ocena pracy	133
6.3. Wymagania redakcyjne	133
6.3.1. Formatowanie dokumentu	134
6.3.2. Korekta tekstu	135
6.3.3. Strona tytułowa	137
6.3.4. Streszczenie	139
6.3.5. Plan pracy (spis treści)	139
6.3.6. Kolejne strony pracy	140
6.3.7. Spis literatury (bibliografia)	142
6.3.8. Aneks (załączniki)	142
6.3.9. Objętość prac	143
6.3.10. Forma złożenia pracy	143
6.4. Rodzaje prac pisemnych	143
6.4.1. Praca licencjacka	145
6.4.2. Praca magisterska	145
6.4.3. Praca doktorska	146

7. NOTOWANIE WYKŁADU W ZALEŻNOŚCI OD JEGO RODZAJU I SPOSOBU PROWADZENIA **149**

Jolanta Świąchowicz

7.1. Korzyści płynące z obecności na wykładzie	152
7.2. Korzyści płynące z notowania	153
7.2.1. Notowanie tradycyjne	154
7.2.2. Notowanie zdaniami	155
7.2.3. Notowanie hierarchiczne	156
7.2.4. Notowanie metodą konspektowania	157
7.2.5. Notowanie wykorzystujące metodę Cornell	158
7.2.6. Mapy myśli	159
7.2.7. Metoda chaotycznego notowania informacji pozornie nieistotnych	161
7.3. Porządkowanie notatek	162
7.4. Kserowanie cudzych notatek	163
7.5. Notowanie przy użyciu komputera	163
7.6. Rodzaje i cechy wykładu	164
7.6.1. Kwalifikacje wykładowcy	165
7.6.2. Konstrukcja wykładu	165
7.6.3. Zdolność wykładowcy do nawiązania kontaktu ze słuchaczami	167
7.6.4. Sposób mówienia	168
7.6.5. Zastosowane środki wizualne	168

8. WYKONANIE ORAZ CZYTANIE TABEL I WYKRESÓW **171**

Katarzyna Piotrowicz, Krzysztof Gwosdz

8.1. Tabele i wykresy jako forma wizualizacji wyników badań	173
8.2. Zasady stosowania i formatowania tabel	174
8.3. Zasady kompozycji tabel	176
8.3.1. Nagłówek, tytuł tabeli oraz informacje uzupełniające	177
8.3.2. Graficzny układ tabeli	180

8.3.2.1. Linie poziome i pionowe	180
8.3.2.2. Format kolumn i danych w kolumnach	181
8.3.3. Umieszczenie tabel i wykresów w tekście (elementy składu tekstu)	181
8.4. Cechy dobrego wykresu	182
8.5. Typy wykresów i ich przeznaczenie	183
8.6. Parametry techniczne wykresów	184
8.7. Tytuł wykresu	185
8.8. Osie wykresu	185
8.9. Legenda wykresu	186
8.10. Czytanie tabel i wykresów	186

9. ZASADY CZYTANIA I INTERPRETACJI MAP 189

Anna Michno

9.1. Elementy mapy	192
9.1.1. Treść mapy	192
9.1.1.1. Znaki kartograficzne	192
9.1.1.2. Metody kartograficznej prezentacji	193
9.1.2. Osnowa matematyczna mapy	196
9.1.2.1. Skala mapy	196
9.1.2.2. Punkty osnowy geodezyjnej	197
9.1.2.3. Punkty wyznaczające przebieg siatki kartograficznej	197
9.1.2.4. Punkty wyznaczające przebieg siatki topograficznej	197
9.1.3. Elementy pozaramkowe mapy	198
9.1.3.1. Nazwa	198
9.1.3.2. Godło	199
9.2. Klasyfikacja map	199
9.3. Czytanie i interpretacja map	200
9.3.1. Czytanie map	200
9.3.2. Interpretacja map	202

10. PRZYGOTOWANIE KRÓTKIEJ WYPOWIEDZI 205

Elżbieta Bilaska-Wodecka

10.1. Przygotowanie wypowiedzi	207
10.2. Wygłaszanie referatu	209
10.3. Wypowiedź spontaniczna	209

11. PREZENTACJA MULTIMEDIALNA 211

Elżbieta Bilaska-Wodecka

11.1. Przygotowanie planu prezentacji	213
11.2. Projekt graficzny prezentacji	215
11.3. Przygotowywanie tekstu i materiału ilustracyjnego	216
11.4. Opracowanie prezentacji w programie komputerowym	217
11.4.1. Tło	218
11.4.2. Tekst	220
11.4.3. Tabele	221
11.4.4. Ryciny	222
11.4.5. Fotografie	223
11.4.6. Animacje	225

11.4.7. Filmy, dźwięk	225
11.5. Sprawdzenie prezentacji pod względem merytorycznym, technicznym i estetycznym	226
11.6. Przygotowanie pliku do prezentacji	226
11.7. Materiały informacyjne	227
12. ZASADY KOMPOZYCJI POSTERU	229
<i>Elżbieta Bilska-Wodecka</i>	
12.1. Przygotowanie planu	232
12.2. Projekt graficzny posteru	232
12.3. Wykonanie posteru według projektu	232
12.3.1. Wielkość strony posteru i tło	234
12.3.2. Tekst	234
12.3.3. Ryciny i zdjęcia	237
12.4. Korekta posteru przed drukiem	237
12.5. Przygotowanie gotowego posteru do druku	238
12.6. Materiały dla uczestników sesji posterowej	238
13. PROWADZENIE I UCZESTNICTWO W DYSKUSJI	239
<i>Jolanta Święchowicz, Grzegorz Micek</i>	
13.1. Cechy dyskusji	241
13.2. Dyskusja na temat artykułu naukowego	244
13.3. Dyskusja na temat ogólny	245
13.3.1. Ogólny schemat scenariusza dyskusji	246
13.3.2. Metody aktywizujące dyskusję	247
13.3.2.1. Burza mózgów	247
13.3.2.2. Studium przypadku	248
13.3.2.3. Piramida priorytetów	248
13.3.2.4. Metoda sześciu kapeluszy	249
13.4. Dyskusje formalne	250
13.4.1. Przygotowanie dyskusji formalnych	250
13.4.2. Rodzaje dyskusji formalnych	251
13.4.2.1. Dyskusja polemiczna	251
13.4.2.2. Debata	252
13.4.2.3. Dyskusja panelowa	256
13.4.2.4. Dyskusja moderowana	257
13.4.3. Rola prowadzącego dyskusję	258
13.4.4. Zasady obowiązujące uczestników dyskusji	260
13.4.5. Cechy dobrego mówcy	261
13.4.6. Sposoby argumentacji	263
13.4.7. Korzyści wynikające z uczestniczenia w dyskusji	280
14. ĆWICZENIA TERENOWE	283
<i>Krzysztof Gwosdz</i>	
14.1. Rodzaje zajęć terenowych	286
14.1.1. Kryterium: forma zajęć	286
14.1.1.1. Wykład w terenie	286
14.1.1.2. Ćwiczenia terenowe	287

14.1.2. Kryterium: cel zajęć	287
14.1.2.1. Specjalizacyjne lub kierunkowe	287
14.1.2.2. Regionalne	287
14.1.3. Kryterium: czas trwania	288
14.1.3.1. Jednodniowe	288
14.1.3.2. Wielodniowe	288
14.1.3.3. Ekspedycyjne	288
14.1.4. Kryterium: prowadzący	289
14.1.4.1. Prowadzone przez nauczyciela akademickiego	289
14.1.4.2. Prowadzone przez studentów	289
14.2. Organizowanie zajęć terenowych	290
14.2.1. Przygotowanie	290
14.2.1.1. Sformułowanie tematu i celu	290
14.2.1.2. Określenie czasu trwania zajęć	291
14.2.1.3. Kwerenda biblioteczna, czytanie literatury, zbieranie innych materiałów	291
14.2.1.4. Ustalenie trasy, wstępne wytypowanie punktów postojowych	291
14.2.1.5. Rekonesans terenowy	292
14.2.1.6. Weryfikacja przyjętych wcześniej ustaleń	292
14.2.1.7. Uzyskanie niezbędnych zezwoleń i wystawienie zaświadczeń dla uczestników zajęć	293
14.2.1.8. Przygotowanie materiałów dla uczestników zajęć	293
14.2.1.9. Spotkanie organizacyjne	293
14.2.2. Realizacja	294
14.2.2.1. Zasady postępowania wobec grupy	295
14.2.2.2. Bezpieczeństwo w czasie zajęć	297
14.2.3. Podsumowanie	298
14.2.3.1. Maksymalizacja korzyści płynących z zajęć terenowych	299
14.2.3.2. Notowanie w terenie	299

15. RECENZJA NAUKOWA **301**

Jolanta Świąchowicz

15.1. Recenzja wydawnicza	304
15.1.1. Procedura recenzowania artykułów naukowych (<i>peer-review</i>)	304
15.1.2. Struktura i cechy recenzji wydawniczej	306
15.2. Recenzja pracy opublikowanej (np. książki)	307
15.3. Recenzja pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej)	309
15.3.1. Kryteria oceny pracy licencjackiej	309
15.3.2. Kryteria oceny pracy magisterskiej	310

16. ZDAWANIE EGZAMINÓW **313**

Robert Guzik

16.1. Przygotowanie do egzaminu	316
16.2. Egzamin	319
16.2.1. Niepokój i stres egzaminacyjny	319
16.2.2. Egzamin ustny	320
16.2.3. Egzamin pisemny	323
16.2.4. Egzamin testowy	325

16.2.5. Po egzaminie	328
17. ETYCZNE ASPEKTY STUDIOWANIA I PROWADZENIA BADAŃ	331
<i>Jolanta Święchowicz</i>	
18. PROPOZYCJE ĆWICZEŃ	349
<i>Jolanta Święchowicz</i>	
18.1. Zajęcia organizacyjne	352
18.2. Źródła informacji	352
18.3. Zasady sporządzania notek bibliograficznych i cytowania literatury	352
18.4. Praca z tekstem naukowym	359
18.5. Sporządzanie konspektu	364
18.6. Pisanie streszczenia	367
18.7. Pisanie pracy kompilacyjnej	367
18.8. Notowanie wykładu	370
18.9. Zasady interpretacji tabel i wykresów	370
18.10. Zasady czytania map	378
18.11. Przygotowanie krótkiej wypowiedzi	378
18.12. Przygotowanie prezentacji komputerowej	378
18.13. Zasady kompozycji posteru	379
18.14. Prowadzenie i uczestnictwo w dyskusji	379
18.15. Ćwiczenia terenowe	395
18.16. Recenzja	395
18.17. Sesja końcowa	403
19. WYKORZYSTANA I ZALECANA LITERATURA	409
INDEKS RZECZOWY	417